

"Bu cümlelerden her birisi, ifade ettiği birinci manasıyla arkadaşlarına delil olduğu gibi, ikinci manasıyla da onlara neticedir." cümlesini öncesıyla birlikte izah eder misiniz?

"S - **ذَلِكَ الْكِتَابُ لَرَّبِّ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ** - م - âyet-i kerimesinin cümleleri, atf ile birbiriyle bağlanmamış olması neye binaendir?"

"C - O cümleler arasındaki şiddet-i ittisal, bağlılık ve sarılmaktan bir ayrılık yoktur ki, birbiriyle bağlanmaya lüzum olsun. Zira, o cümlelerin her birisi, arkadaşlarına hem babadır hem oğul; yani, hem delildir hem neticedir."

"Evet, **م** lisan-ı haliyle hem muarazaya meydan okur, hem mu'ciz olduğunu ilân eder. **ذَلِكَ الْكِتَابُ** hem bütün kitaplara fâik olduğunu tasrih eder, hem müstesna ve mümtaz olduğunu izhar eder. **لَرَّبِّ** **فِيهِ** hem Kur'ân'ın şek ve şüphe yeri olmadığını tasrih eder, hem müstesna ve mümtaz olduğunu izhar eder. **هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ** hem tarik-i müstakimi irâe etmekle muvazzaf olduğunu gösterir, hem mücessem bir nur-u hidayet olduğunu ilân eder."

"İşte bu cümlelerden herbirisi, ifade ettiği birinci mânâsıyla arkadaşlarına delil olduğu gibi, ikinci mânâsıyla da onlara neticedir."(1)

Baba oğula delil yani vasıta, oğul da babaya bir netice olması gibi, ayetin bu cümlelerinden çıkan her iki manada da aynı ilişki söz konusudur. **"Elif, lam, mim"** hâl dili ile düşmanlarına hem meydan okuyor, hem de mucize olduğunu ilan ediyor. Meydan okuma gerekçesi mucize olmasıdır. Öyle ise meydan okuma fiili ile mucize olma fiili arasında zaruri bir gereklilik bağı vardır. **"Mucize olmasa meydan okuyamaz, demek meydan okuyor ise mucizedir."** önermeleri gibidir.

İkinci olarak; hem bütün kitaplardan üstün olduğunu ilan ediyor, hem de netice olarak mümtaz ve müstesna olduğunu ilan ediyor. Bütün kitaplardan üstün olmayan mümtaz ve müstesna olamaz. Öyle ise mümtaz ve müstesna olmanın delili; faik ve üstün olmaktır. Üstünlük de zaruri olarak mümtaz ve müstesna olmayı gerektiriyor.

Hem doğru ve hak yolu göstermekle vazifeli olduğunu ilan eder, hem de somutlaşmış bir hidayet kaynağı ve bir cisimleşmiş hidayet rehberi olduğunu ilan

---

eder. Burada da aynı mantık ve mana hükmediyor. Yani doğru ve hak olmayan bir şey, rehber ve kaynak olamaz.

(1) bk. [İşârâtü'l-İ'câz, Bakara Sûresi, 2. Âyetin Tefsiri.](#)